

חוק העונשין (תיקון מס' 311), התשע"ב-2012*

1. בחקוק העונשין, התשל"ז-1971 (להלן – החקוק המקורי), אחורי סעיף 40 יבואו:
הוספת סימן א' לפרק ו'
- "סימן א': הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה מטריה – סימן א' 40.** מטרתו של סימן זה לקבוע את העקרונות והשיקולים המנחה בענישה, המשקל שיש לתת להם והיחס ביניהם, כדי שבית המשפט יקבע את העונש המתאים לנאים בנסיבות העבירה.
- 40. העיקנון המנחה בענישה הוא קיומו של יחסי בין הולם לבין העוינה – הלימה בענישה – סימן א' 40.** בית המשפט יקבע בהתאם לעיקנון המנחה, ולשם כך יתחשב שבייעוץ הנאים בהתאם לעיקנון המנחה, ובמידת הפגיעה בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות העונשה הנהוגה בנסיבות הקשורות ביצוע העבירה כאמור בסעיף 40ט.
- (ב) בתרוך מתחם העונש ההולם יגורר בית המשפט את העונש המתאים לנאים, בהתאם בנסיבות שאינן קשורות ביצוע העבירה כאמור בסעיף 40א, ואולם בית המשפט רשאי להרוג מתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום או הגנה על שלום הציבור לפי הוראות סעיפים 40 ו-40ה.**
- 40. קביעת מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקנון המנחה ומצוותיו של הנאים השתקם או כי יש סיכוי ולבקווע את עונשו של הנאים לפי שיקולי שיקומו, וכן להורות על נקיטת אמצעי שיקומי כלפי הנאים, לרבות העמדתו במח奸 לפי סעיפים 82 או 86 או לפי פקודת המבחן [נוסח חדש], התשכ"ט-1969.**
- (ב) היו מעשה העבירה ומידת אשמו של הנאים בעלי חומרה יתרה, לא יחרוג בית המשפט מתחם העונש ההולם, כאמור בסעיף קטן (א), אף אם הנאים השתקם או אם יש סיכוי של ממש שישתקם, אלא בנסיבות מיוחדות ויוצאות דופן, לאחר שבית המשפט שוכנע שהן גוררות על הצורך לקבוע את העונש מתחם העונש ההולם בהתאם למינחה, ופירט זאת בגור הדין.**
- 40. קביעת מתחם העונש ההולם בהתאם לעיקנון המנחה ומצוותיו של הנאים שהנאים יחוור ויבצע עבירות, וכי החומרה בעונשו והרחוקתו מהציבור נדרשות כדי להגן על שלום הציבור, רשאי הוא להרוג מתחם העונש**

* התקבל בכנסת ביום ז' בטבת התשע"ב (2 בינואר 2012); הצעת החוק ודבריו הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 241, מיום ט"ז בסיון התשס"ו (12 ביוני 2006), עמ' 446.
¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשע"א, עמ' 1169.

ההולם, וב└בד שלא יהיה בעונש שיקבע מושם החמורה ניכרת מעבר למתחם העונש ההולם; בית המשפט לא יקבע כאמור אלא אם כן מזא שלנאמם עבר פלילי משמעותי או אם הוצאה לו חוות דעת מקצועית.

מצא בית המשפט כי יש צורך בהרעתה הנאים מפני ביצוע עבירה נספפת, וכי יש סיכוי של ממש שהטלת עונש מסוים תביא להרעתו, רשיי הוא להתחשב בשיקול זה בבוואו לקבוע את עונשו של הנאים, וב└בד שהעונש לא יחרוג מתחם העונש ההולם. מתחם העונש ההולם.

מצא בית המשפט כי יש צורך בהרעתה הרבים מפני ביצוע עבירה מסווג העבירה שביצעו הנאים, וכי יש סיכוי של ממש שהחומרה בעונשו של הנאים תביא להרעתה הרבים, רשיי הוא להתחשב בשיקול זה בבוואו לקבוע את עונשו של הנאים, וב└בד שהעונש לא יחרוג מתחם העונש ההולם.

קבע בית המשפט כי מתחם העונש ההולם כולל עונש קנס, יתרחש, נסף על האמור בסעיף 40(א), במצבו הכללי של הנאים, לצורך קביעת מתחם עונש הקנס ההולם.

ט. 40(א) בקביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצעו הנאים כאמור בסעיף 40(א), יתחשב בית המשפט בהתקיימותן של נסיבות הקשורות ביצוע העבירה, המפורשות להלן, ובמידה שבה התקיימו, ככל שסביר שהן משפיעות על חומרת מעשה העבירה ועל אשמו של הנאים:

- (1) התכוון שקדם לביצוע העבירה;
- (2) חלקו היחסי של הנאים ביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאים ביצוע העבירה;
- (3) הנזק שהוא צפוי להיגרם מביצוע העבירה;
- (4) הנזק שנגרם מביצוע העבירה;
- (5) הסיבות שהביאו את הנאים לבצע את העבירה;
- (6) יכולתו של הנאים להבין את אשר הוא עושה, את הפסול שבמעשה או את משמעות מעשונו, לרבות בשל גילו;
- (7) יכולתו של הנאים להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשונו, לרבות עקב התגורות של נפגע העבירה;
- (8) מצוקתו הנפשית של הנאים עקב התעללות בו על ידי נפגע העבירה;
- (9) הקרבה לסיג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה';
- (10) האכזריות, האלימות וההתעללות של הנאים בנפגע העבירה או ניצולו;

הרעתה אישית

הרעתה הרבים

קנס

נסיבות הקשורות
ביצוע העבירה

(11) הניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם או של יחסיו עם נפגע העבירה.

(ב) לעניין נסיבות כאמור בסעיף קטן (א)(6) עד (9), בית המשפט יתחשב בהן ככל שסביר שהן מפחיתות את חומרת מעשה העבירה ואת اسمו של הנאשם, ולענין נסיבות כאמור בסעיף קטן (א)(10) ור'(11) – ככל שסביר שהן מגבירות את חומרת מעשה העבירה ואת اسمו של הנאשם.

40. (א) בית המשפט יקבע כי התקיימו נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, על בסיס ראיות שהובאו בשלב בירור האשמה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) בשלב הטיעונים לעונש, הנאשם רשאי להביא ראיות מטעמו, וב└בד שאין סותרות את הנטען על ידו בשלב בירור האשמה, והצדדים רשאים להביא ראיות שנקבע בחיקוק כי יובאו בשלב זה;

(2) בית המשפט רשאי, לבקשת אחד מהצדדים, להתיר להביא ראיות בעניין נסיבות הקשורות בביצוע העבירה בשלב הטיעונים לעונש, אם שוכנע כי לא היה אפשרות לטעון לגבייהן בשלב בירור האשמה או אם הדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.

(ג) בית המשפט יקבע כי התקיימה נסיבה מחמורה הקשורה בביצוע העבירה אם היא הוכחה מעבר לספק סביר; בית המשפט יקבע כי התקיימה נסיבה מקילה הקשורה בביצוע העבירה אם היא הוכחה ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט אחרת.

(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב)(2), הודה הנאשם בעבודות כתוב האישום, בין לאחר שמיעת הראיות ובין לפני כן, יכול כתוב האישום שבו הודה את כל העבודות והנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

40.4. בגין העונש המתאים ל הנאשם כאמור בסעיף 40(ב), רשאי בית המשפט להתחשב בהתקימות נסיבות שאין הקשורות בביצוע העבירה, המפורטים להלן, ובמידה שבה התקיימינן ככל שסביר כי ראוי לתת להן משקל בנסיבות המקורה, וב└בד שהעונש לא יחרוג מהתמחם העונש הנהול:

(1) הפגיעה של העונש בנאנש, לרבות בשל גילו;

(2) הפגיעה של העונש במשפחותו של הנאשם;

(3) הנזקים שנגרמו לנאנש מביצוע העבירה ומהרשעתו;

(4) נתילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב;

(5) מאਮצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיזוי על הנזק שנגרם בשלה;

הוכחת נסיבות
הקשריות בביצוע
העבירה

נסיבות שאין
קשריות בביצוע
העבירה

- (6) שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשות אכיפת החוק; ואולם כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא יזקפו לחובתו;
- (7) התנהגותו החיובית של הנאשם ותרומתו לחברה;
- (8) נסיבות חיים קשות של הנאשם שהיתה להן השפעה על ביצוע מעשה העבירה;
- (9) התנהגוות רשות אכיפת החוק;
- (10) חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה;
- (11) עברו הפלילי של הנאשם או העדרו.

40יב. אין בהוראות סעיפים 40 ו-41 כדי לגורען מסמכות בית המשפט לשקל נסיבות נסיפות הקשורות ביצוע העבירה לשם קביעת מתחם העונש ההולם, וכן נסיבות נסיפות שאינן הקשורות ביצוע העבירה לשם גיררת העונש המתאים לנאים.

40יג. (א) הרשיע בית המשפט הנאשם מכמה עבירות המהוות איrouע אחת, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40(א) לאיrouע כולם, ויגזר עונש כולל לכל העבירות בשל אותו איrouע.

(ב) הרשיע בית המשפט הנאשם מכמה עבירות המהוות מכמה איrouעים, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40(א) לכל איrouע בנפרה, ולאחר מכן רשיי הוא לגוזר עונש נפרד לכל איrouע או עונש כולל לכל האিrouעים; גור בית המשפט עונש נפרד לכל איrouע, יקבע את מידת החפיפה בין העונשים או הצלברותם.

(ג) בגיןת העונש לפי סעיף זה, יתחשב בית המשפט, בין השאר, במספר העבירות, בתדריונן ובזיקה ביניהן, וישמור על יחס בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש, ואם גור עונש מאסר – בין תקופת המאסר שעיל הנאשם לשאתה.

- 40יד. בית המשפט יפרט וימתק בגור הדין, בין השאר, את אלה:
- (1) קביעת מתחם העונש הולם בהתאם לעיקנון המנחה והנסיבות הקשורות ביצוע העבירה שבחן התחשב לצורך קביעת מתחם העונש ההולם;
 - (2) גיררת העונש המתאים לנאים והנסיבות שאינן הקשורות ביצוע העבירה שבחן התחשב לצורך גיררת העונש;
 - (3) חריגה ממתחם העונש הולם לשם שיקומו של הנאשם או לשם הגנה על שלום הציבור, ככל שהיא, והטעמים להריגתה;
 - (4) הדרך שבה גור את דיןו של הנאשם לאחר הרשעה מכמה עבירות המהוות מכמה איrouעים.

נסיבות נוספות

ריבוי עבירות

חובת הנמקה

- ענישת קטין 40. (א) על ענישת קטין יהולו הוראות חוק הנוער (שפיטה), ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971.²
- (ב) בלי לגורע מהאמור בסעיף קطن (א), בית המשפט רשאי להתחשב בעקרונות ובשיקולים המנחים בענישה המנוימים בסימן זה, תוך התאמתם לענישת הקטין, ככל שסביר שראוי לתת להם משקל בנסיבות המקורה".
- בסעיף 45 לחוק העיקרי, סעיף קطن (א) – בטל.
- תיקון סעיף 45 תחילת של חוק זה ישנה חודשיים מיום פרסום; הוראות החוק העיקרי בנוסחן בחוק זה יחולו על הליכים שבוים התחלת טרם ניתנה בהם הכרעת הדין.

יעקב נאמן
שר המשפטים

בנימין נתנייהו
ראש הממשלה

ראובן ריבלין
יוושב ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה

² ס"ח התשל"א, עמ' 134.

* חוק שחרור על-תנאי ממאסר (תיקון מס' 11, התשע"ב-2012)

- תיקון סעיף 13 1. בחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 13(א), בהדרה "תקופת התנאי", במקום "התקופה שקבעה ועדת שחרור מוחדרת לפי הוראות אותו סעיף" יבוא "התקופה הקבועה בסעיף האמור, לפי העניין".
- תיקון בותרת פרק ה' 2. בכותרת פרק ה' לחוק העיקרי, במקום "והקללה בו" יבוא "והקללה בעונש בידי נשיא המדינה".
- תיקון סעיף 30 3. בסעיף 30 לחוק העיקרי –
- (1) בכותרת השוללים, במקום "וקביעת תקופת התנאי על ידי ועדת שחרור מוחדרת" יבוא "ומעמד אסיר ששוחרר לפי החלטת נשיא המדינה";
- (2) במקום סעיף קطن (ב) יבוא:
- "(ב) (1) אסיר ששוחרר ממאסרו בטרם סיום לשאת את כל תקופת המאסר, לפי החלטת נשיא המדינה מכוח סמכותו לפי סעיף 11(ב) לחוקיסוד: נשיא המדינה², יראו אותו כאילו שוחרר על-תנאי, ויהולו עליו הוראות חוק זה החולות לגבי אסיר ששוחרר על-תנאי, ובכלל זה הוראות סעיפים 13(א) ו-20, בשינויים המחויבים ובשינויי המפורט בפסקה (2), והכל אלא אם כן קבע הנשיא אחרה בהחלטתו.
- (2) לעניין אסיר ששוחרר כאמור בפסקה (1) תהיה תקופת התנאי כמפורט להלן, לפי העניין:

* התקבל בכנסת ביום ז' בטבת התשע"ב (2 בינואר 2012); הצעת החוק ודרכי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשל – 617, מיום א' באב התשע"א (1 באוגוסט 2011), עמ' 1572.

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 410; התשס"ח, עמ' 718.

² ס"ח התשכ"ה, עמ' 118.